

MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ IR JAUNIMO SVEIKATA 2009 M.

2008/2009 m. m. Alytaus miesto savivaldybės bei kitų steigėjų mokyklose mokėsi 12 352 moksleiviai. 2009 metų rugsėjo mėn. duomenimis – 11 979 mokiniai. Dirbo 12 visuomenės sveikatos priežiūros specialistų 12 etato krūviu.

2009 m. visuomenės sveikatos priežiūra Alytaus mieste buvo teikiama dvejose gimnazijose, septyniose vidurinėse mokyklose, keturiose pagrindinėse mokyklose, dvejose pradinėse mokyklose, profesinio rengimo centre, jaunimo ir suaugusiųjų mokykloje, dailių amatų mokykloje, dvejuose darželiuose - mokyklose. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistės dirba vadovaudamosi SAM ir ŠMM 2005-12-30 įsakymu Nr. V-1035/ISAK-2680 „Dėl Sveikatos priežiūros mokyklose tvarkos aprašo“, LR visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu 2002-05-16 Nr. IX-886, SAM 2007-08-01 įsakymu Nr. V-630, SAM 2005-06-09 įsakymu Nr. V-476 „Lietuvos higienos norma HN 21: (paskutinis pakeitimas 2008-02-19), Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2008-12-18 sprendimu Nr. T-248, Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatais.

Mokinių sveikatos profilaktinį patikrinimą, jo apimtį bei terminus reglamentuoja 2005 m. Sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-1035/ISAK-2680 ir 2005 m. įsigaliojusi Lietuvos higienos norma bendrojo lavinimo mokykloms (HN 21:2005), pagal kurią kasmet iki rugsėjo 15 dienos kiekvienas mokinys turi pateikti mokyklai pažymą su informacija apie profilaktinio sveikatos patikrinimo rezultatus (forma Nr. 027-1/a). Pagal mokinių sveikatos rodiklius, pateiktus nurodytoje formoje, yra daroma mokinių sveikatos analizė.

2009 metais profilaktiškai sveikatą patikrino 97,2 proc. mokinių, iš jų pirmokai – 99,8 proc. (tik 1 pirmokas nebuvo patikrinęs sveikatos). Pagal sveikatos grupes mokiniai pasiskirstė taip (žr. 1 pav.):

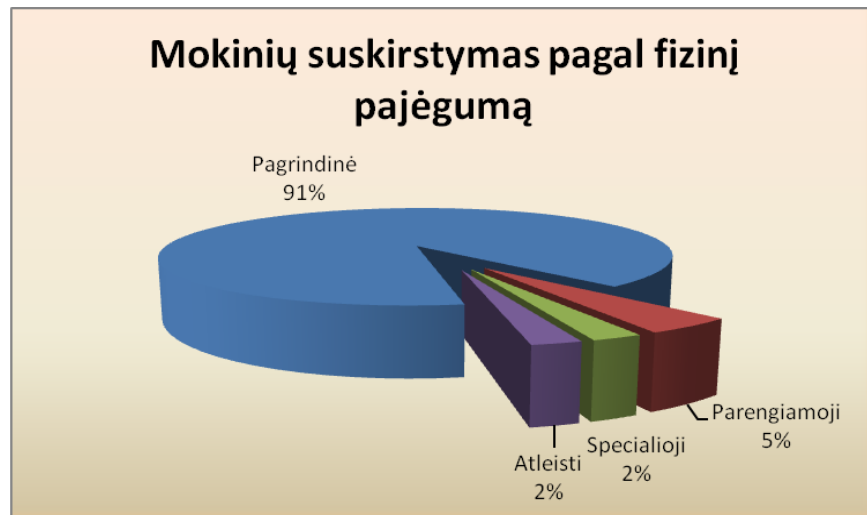

1 pav. Mokinių pasiskirstymas pagal sveikatos grupes

Iš pateiktos diagramos matome, kad vyrauja antra sveikatos grupė – jai priskirti 6 083 mokiniai, o tai reiškia, kad jau daugiau nei pusė mokinių turi vieną ar kitą sveikatos sutrikimą. I-ai sveikatos grupei priskirti tik 5 062 mokiniai, likusieji 463 mokiniai priskirti III-IV-V-ai sveikatos grupėms.

Pirmokų pasiskirstymas pagal sveikatos grupes panašus: I-ai sveikatos grupei priklauso 39 proc. pirmokų, II-ajai - 57 proc., III-iai ir IV-ai sveikatos grupėms priskirti 4 proc. pirmokų. Pagal šiuos duomenis matome, kad daugiau nei pusė vaikų (366 mokiniai iš visų pasitikrinusių pirmokų) į mokyklą ateina jau turėdami sveikatos sutrikimų.

Atsižvelgiant į sveikatos sutrikimų pobūdį, mokiniai suskirstomi į fizinio pajėgumo grupes: pagrindinę, parengiamąją, specialiąją bei visiškai atleisti nuo kūno kultūros pamokų (žr. 2 pav.).

2 pav. Mokinių suskirstymas pagal fizinį pajėgumą

Profilaktinių patikrinimų duomenys rodo, kad dažniausiai yra diagnozuojami regėjimo sutrikimai – 3 044 vaikams, kas sudaro 42 % visų sutrikimų, ydinga laikysena – 1 154 mokiniams (16 %) bei kiti susirgimai – 1 715 mokinių (23 %), į kuriuos įeina bronchinė astma ir kitos alerginės ligos, taip pat skeleto-raumenų ligos, klausos ir kalbos sutrikimai. Mokiniais, ypač pradinukams, yra dažnai nustatomi kalbos sutrikimai (202 atvejai tarp visų pasitikrinusių). Daugėja mokinių ir su klausos sutrikimais (42 atvejai) (žr. 3 pav.).

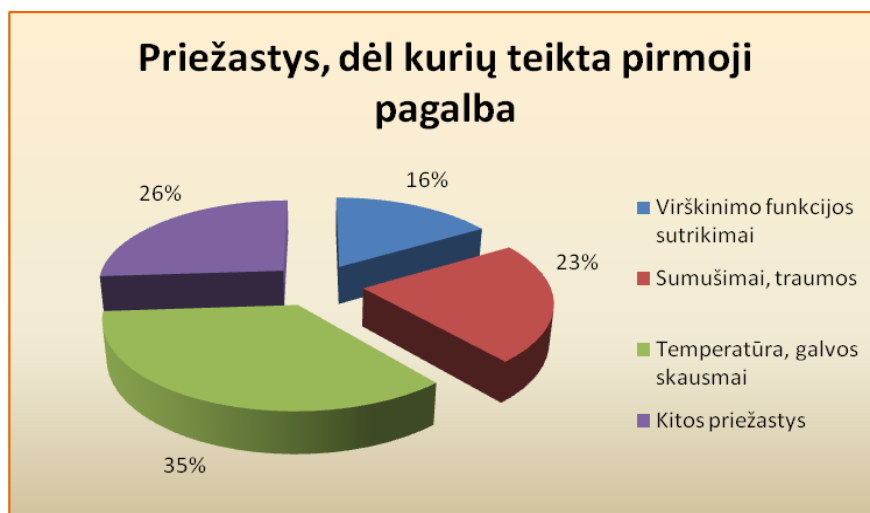

3 pav. Sveikatos sutrikimų pasiskirstymas

Per pastaruosius metus vis daugiau mokinių yra nustatomas per didelis ar per mažas kūno svoris (atitinkamai 4,0 % ir 3,3 %), kuri lemia laisvalaikio leidimas prie kompiuterio ar televizoriaus, taip pat nevisavertė ir nepakankama mityba.

Per 2009 metus visuomenės sveikatos priežiūros specialistės kasdien teikė pagal poreikį konsultacijas sveikatos stiprinimo klausimais mokiniams, jų tėvams, kūno kultūros mokytojams, klasių vadovams, iš viso jų suteikta 3 625 kartus. Dėl kitų priežasčių (asmens higienos tikrinimai, sveikatos tikrinimai prieš sporto varžybas, tikrinimai dėl baseino lankymo ir pan.) visuomenės sveikatos specialistės kabinete dar apsilankė 21 624 mokiniai, mokytojai.

Taip pat jos teikė pirmąją pagalbą 8 770 kartų, iš kurių pirmoji pagalba traumų, sumušimų ir sunkių būklių atveju sudarė 22,5 proc. (1 971 kartą). Pirmoji pagalba esant virškinimo sutrikimams teikta 1 435 kartus, kas sudarė 16,4 proc. Dėl rudenį siautusios Lietuvoje gripo epidemijos mūsų miesto mokyklose taip pat buvo stebimas žymiai padidėjęs sergamumas virusinėmis peršalimo ligomis bei gripu. Dėl pakilusios kūno temperatūros ir galvos skausmų į visuomenės sveikatos priežiūros specialistes kreipėsi 3 078 mokiniai (35,1 proc. visų besikreipiančių).

4 pav. Priežastys, dėl kurių teikta pirmoji pagalba

Iš viso per 2009 metus pas 12 dirbančių visuomenės sveikatos specialistų apsilankė 34 019 mokinių, t.y. vienai visuomenės sveikatos priežiūros specialistei per darbo dieną teko 11,2 apsilankymo. 2009 m. mokyklose dirbančios visuomenės sveikatos priežiūros specialistės vykdė 19 programų, kuriose dalyvavo 40 173 mokiniai bei 169 mokytojai, prarasti 1608 renginiai (paskaitos, diskusijos, pokalbiai) sveikatos stiprinimo temomis:

- sveikatos saugos ir stiprinimo, bendrais sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimais;
- psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos temomis;
- sveikos mitybos klausimais;
- traumų ir nelaimingų atsitikimų klausimais;
- asmens higienos ir užkrečiamųjų ligų profilaktikos klausimais;
- lytiškumo ugdymo klausimais;
- fizinio aktyvumo klausimais;
- psichikos sveikatos stiprinimo temomis;

- dantų ėduonies profilaktikos temomis.

Visuomenės sveikatos specialistė mokyklose organizavo priemones pedikuliozės profilaktikai, padėjo visuomenės sveikatos centro specialistams tiriant mokinius dėl helmintozių, vykdė infekcinių ir užkrečiamųjų ligų prevenciją, dalyvavo mokyklų prevencinio darbo grupių posėdžiuose, teikė informaciją apie mokinių sergamumą virusinėmis peršalimo ligomis bei gripu Visuomenės sveikatos centrui bei miesto savivaldybės švietimo skyriui.

Renata Kuodienė

Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistė